

Тамеки жана тамеки түтүнү жок зоналар

Коомдук жерлерде тамеки чегүүгө тыюу салуу 140 ашуун өлкөлөрдө киргизилген жана өзүнүн натыйжалуулугу жөнүндө айтып турат. Европада жана Түндүк Америкада жүргүзүлгөн изилдөөлөр күбөлөндүргөндөй, коомдук жерлерде тамеки чегүүгө тыюу салуу миокард инфаркты оорусун 40% чейин кыскартууга алып келди.

Канадада бар жана ресторандарда тамеки чегүүгө толук тыюу салынгандан кийин жүрөк-кан тамыр оорулары менен ооруканага түшкөндөрдүн жалпы саны үчтүн бирине (39%га) жана ушунчага респиратордук оорулардан (33%га) түшкөндөрдүн саны азайды.

Францияда ресторандарда, мейманканаларда жана казинолордо тамеки чегүүгө 2008-жылдын 1-январында тыюу салуу киргизилгенден кийин миокард инфаркты менен интенсивдик терапия бөлүмүнө түшкөн пациенттердин деңгээли 15%га төмөндөдү.

Шотландияда тамеки чегүүнү чектөө жөнүндө жалпыны камтыган мыйзамды ишке киргизүүдөн үч айдан кийин бар кызматкерлери арасында респиратордук оорулар 26%га төмөндөгөнү белгиленген, балдар арасында астманын жаңы учурлары 13%га азайганы катталган.

Аризона штатында бар жана ресторандарда тамеки чегүүгө толук тыюу салынгандан кийин астманын жаңы учурларынын катталышы 22%га төмөндөгөн.

2005-жылдын январында Италияда коомдук жерлерде тамеки чегүүгө тыюу салынгандан кийин 35-64 жаштагы адамдар арасында катуу кармаган коронардык жетишсиздиги учурлары 11,2%га төмөндөгөн.

Калифорнияда 1988-жылы бар жана ресторандарда тамеки чегүүгө тыюу салуу жөнүндө мыйзамды ишке киргизгинеден кийин тамеки чегүүгө байланыштуу рак учурлары бир жылдын ичинде эркектер арасында 12%га жана аялдар арасында 8%га кыскарды, өпкө рагынын учурлары 19,5%га төмөндөдү.

2014-жылдын январынан августуна чейин жүргүзүлгөн социологиялык изилдөөнүн маалыматы боюнча Россия Федерациясында коомдук жерлерде тамеки чегүүгө тыюу салуу аткарылууда. «Мыйзам аткарылбай жатат деген сөз – жалган. Мыйзам кабыл алынгандан кийин бардык ресторандар кире бериште тамеки чегүүгө тыюу салынган деген белги жайгаштырган. Көп жарандар мындай тыюу салууну оңунан кабыл алышты» - дейт «Москва» Агенттиги. Мында, айрым ресторандарда тамекиге каршы мыйзамды бузуулар айкындалган, мисалы, катылган тамеки күлүн салгычтар жана тамеки чегүүгө тыбу салынган деген белгилердин жоктугу. Мындан тышкары, сигареттер киосктордо сатылбайт. Роспотребнадзордун маалыматы боюнча 2014-жылдын жарым жылында тамекиге каршы мыйзамды бузгандыгы үчүн административдик жоопкерчиликке 9 миң адамга жакын тартылган. Жазапулдардын жалпы суммасы 48 миллион рублди түздү. **2014-жылдын биринчи кварталында сигареттерди сатуу 16 миллион пачкага кыскарды.** РФда тамекиге каршы мыйзам күчүнө киргенден бир жыл ичинде социологдор дурус жыйынтыктарды көрдү: бир жылдын ичинде 6% россиялыктар сигареттен баш тартып, сергек турмуш үлгүсүндө жашап баштады.

РФда коомдук жерлерде тамеки чегүү үчүн жазапулдар 500төн 1500 рублге чейин түзөт, балдар аянтчаларында тамеки чегүү – экиден үч миңге чейин.

Германияда жана Сан-Маринодо унаа айдап баратып тамеки чегүүгө тыюу салынган. Уруксат берилбеген жерлерде тамеки чегүү үчүн жазапул 50дөн 500 еврого чейин.

Россия федерациясынын кардарлар коомунун конфедерациясы уюмдарда тамеки чегүүгө тыюу салууну аткаруу мониторингинин жыйынтыктарын жарыялады¹

Коомдук тамактануунун жана мейманкана бизнесинин мониторинги көрсөткөндөй, тамеки чегүүгө тыюу салуу текшерилген кафе жана ресторандардын көпчүлүгүндө (93,7%) аткарылууда. Коомдук тамактанууда айкындалган 6,3% тамеки чегүү фактылары менчик ээлери мыйзам бузушу менен, ошондой эле кафе жана ресторандардын кардарлары арасында мыйзам аткарбагандар болушуна байланыштуу болгон.

Тамекичилердин 2014-жылдын 1-июнунан тартып, б.а. коомдук тамактануу бөлмөлөрүндө тамеки чегүүгө толук тыюу салууну киргизгенден кийин сатуулар түшкөндүгү жөнүндө жоромолун эске алып, тамеки чегүүгө тыюу салуунун коомдук тамактанууга тийгизген таасири изилдөөгө алынган. 35 региондон алынган Росстаттын маалыматтары боюнча россиялык аймактардын көпчүлүгүндө, атап айтсак, 35 региондун 26 регионунда (74,3%) 2014-жылдын июнундагы жыйынтыктар боюнча коомдук тамактанууда 2013-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу сатуулардын өсүшү байкалган.

Тамеки индустриясынан чыккан тамеки чегүүгө тыюу салууну киргизүүнүн жыйынтыгында коомдук тамактанууда сатуулар 30% төмөндөйт деген коркутуулардын эч кандай олуттуу негиздери жок.

Белгилеп кетчү нерсе, ушуга окшогон аракеттер өткөн жылдары Грецияда, Бельгияда, Польшада жана башка өлкөлөрдө тамеки чегүүгө тыюу салууну киргизүү мезгилинде кездешкен, ошондо тамеки түтүнү жок ресторандык бизнестин 20-30% жоготуулары тууралуу эскертүүлөр айтылган болчу, ошол эле мезгилде башка өлкөлөрдө ресторандык бизнестин кирешелери тамеки чегүүгө тыюу салгандан кийин жабыркаган жок, айрымдарында, тескерисинче, кирешелери өстү.

Белгилеп кетели, 2020-жылдан тартып Евросоюз Европанын аймагында тамеки керектөө, сатуу жана өндүрүүнү толугу менен токтотуу пландаштырылган.

¹<http://konfop.ru/курить-в-ресторанах-перестали-доходы/> Бардыгы болуп мониторинг учурунда 453 объект текшерилди: тамеки чегүүгө тыюу салууну аткаруу коомдук тамактануунун 397 уюмдарында жана мейманкана бизнестин 56 уюмдарында байкоого алынган.